

כ"ו, הכוונה היא ליום כ' לטבילתה, ומתכוונת המשנה לומר שהיא שינתה ליום כ"ז לראייתה.

דהיינו, ששינתה ולא ראתה ביום כ"ב לראייתה, אלא איחרה חמשה ימים, וראתה ביום כ"ז לראייתה. ובמקרה כזה, כאשר היא חוששת אחר כך לוסתה הקבוע להפלגת כ"ב יום, והיא מונה כ"ב יום החל מיום כ"ב הקודם [שהיתה אמורה לראות בו את הראייה הקודמת], הרי היא מתחילה למנות חמשה ימים לפני יום כ"ז [שראתה בו בפועל], ועוד שבעה עשר יום מיום ראייתה בפועל,

נמצא, **דכי הררי ואתו עשרין ותרת, כאשר יחזרו ויבואו עשרים ושניים יום שהם פרק הזמן לחזרת יום הוסת הקבוע שצריכה לחשוש לו, קיימא לה יום הוסת הזה בתוך י"א ימי זיבתה, שהרי עד שמונה עשר יום**

אבל עדיין יש להסתפק: **מיחש, מהו דניחוש** לה פעם אחת, על אף שהוא בימי זיבתה, וכדין וסת שאינו קבוע? (205)

אישתיק רב יהודה מדסקרתא, ולא אמר ליה ולא מידי.

אמר רב פפא: נחזי אנן! הרי שנינו במשנה לקמן: היתה למורה לחיות רואה ליום ט"ו, דהיינו להפלגת ט"ו יום, ושינתה להפלגת יום כ' - זה וזה אפורין.

וואמר רב יהודה אמר שמואל: לא שנו במשנה שתיתכן קביעות וסת להפלגת ט"ו יום, אלא בהפלגת ט"ו יום לטבילתה, שרגילותה לראות דם ט"ו ימים מליל טבילתה, שהן, בתוספת שבעת ימי נדה שלפני הטבילה, הפלגת כ"ב יום לראייתה.

וגם המשך המשנה, שאמרה "ושינתה ליום

יום.

וברשב"א תירץ, שרק באופן שלא ראתה ביום הוסת אלא איחרה את ראייתה ליום אחר, סובר רב הונא שאין מונים את ההפלגה הבאה מיום הוסת אלא מיום ראייתה האחרונה, ואז אכן לא יתכן לחשוש לוסת בימים הראויים לזיבה. אבל באופן שכן ראתה ביום הוסת, אלא שהקדימה וראתה שוב עוד ראייה נוספת, מודה רב הונא שמונים את ימי ההפלגה מיום וסתה, דהיינו, מהראייה הקודמת שהיתה בזמן הווסת, ולא מהראייה האחרונה. ובאופן זה יתכן שיפגע יום וסתה בימי זיבה [והוא כשיטת הט"ז בסימן קפ"ט ס"ק י"ח עיין בהערה לקמן].

וצריך ביאור מדוע לא ניחא להם לראשונים, להעמיד את ספיקו של רב פפא באופן שקבעה וסת לימי החודש, שבאופן זה ודאי יתכן שיום

205. נחלקו רש"י ותוספות באיזה מקרה נסתפק רב פפא. רש"י פירש שמדובר באופן שקבעה וסת ב"ימי זיבה" [כגון שראתה ג' פעמים להפלגת ט"ו יום], וספיקו של רב פפא הוא האם צריכה לפחות לחשוש פעם אחת ליום ט"ו שיבוא. אך התוספות פירשו שמדובר באופן שקבעה וסת רגיל ב"ימי נדה", וספיקו של רב פפא הוא באופן שיום הוסת שאמורה לראות בו פוגע הפעם הזאת בתוך ימי זיבה, האם צריכה לחשוש לו. וכן פירשו הרמב"ן והרשב"א.

ולפירוש זה הקשו הראשונים, שלפי רב הונא, הסובר בהמשך הגמרא שבוסת להפלגת ימים מונים לעולם את ימי ההפלגה מיום שראתה בו את ראייתה האחרונה, איך יתכן כלל שיום הוסת של ימי נדה, שהוא להפלגת י"ט ימים לפחות, יפגע בתוך ימי זיבה, שהם, בהכרח, רק עד י"ח

מיום הראיה בפועל, הם ימי זיבה,

וקתני "זה וזה אפורין". דהיינו, יום הפלגת כ"ב, שהוא זמן וסתה הקבוע, ויום הפלגת כ"ז, שניהם אסורים, על אף שיום כ"ב יוצא בימי זיבתה.

אלמא, מוכח, דחיישינן לה לוסת בימי זיבה. (206)

ומסבירה הגמרא: **וקסבר רב פפא**: שאת מנין עשרין ותרתיין ימי ההפלגה שצריכה למנות כדי לחשוש ליום וסתה הקבוע, מיום עשרין ותרתיין, הקודם, מנינן, שהוא יום שהיתה אמורה לראות בו, ולא מונים את ימי ההפלגה מיום כ"ז שראתה בו בפועל.

ואילו נדה ופתחה, דהיינו קביעת היום שבו מתחיל המחזור של ז' ימי נדה וי"א ימי

זיבה, מיום עשרין וז' מנינן את תחילת ז' ימי הנדה, משום שבו התחילה לראות דם בפועל, ודין ימי נדה מתחיל רק על ידי ראיית דם בפועל (207).

ולכך כשחוששת ליום וסתה הקבוע, ומונה כ"ב יום, מיום כ"ב שהיתה אמורה לראות בו, שהוא חמשה ימים לפני שראתה בפועל, ועוד שבעה עשר יום לאחר שראתה, נמצא שיום זה פוגע בתוך ימי זיבה, שהרי ימי הזיבה הם שמונה עשר יום אחרי ראייתה בפועל.

וכיון שנאמר במשנה שחוששים ליום זה, הוכיח מכאן רב פפא שחוששים ליום הוסת הפוגע בתוך ימי זיבה.

אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא: ממאי, מנין לך שכך מונים?

הוסת יפגע בימי זיבה אף לרב הונא.

206. רש"י פירש את ספיקו של רב פפא כשקבעה וסת בימי זיבה. וצריך ביאור, איך מוכיח מכאן רב פפא שחוששין לוסת שנקבע בימי זיבה? והרי כאן במשנה מדובר שקבעה וסת בימי נדה, שראתה להפלגת כ"ב יום, ושמא דווקא באופן זה שקבעה מתחילה בימי נדה, לכך צריכה לחשוש לו כשפוגע אחר כך בימי זיבה, אבל אם מתחילה קבעה רק בימי זיבה, אינה צריכה לחשוש לו כלל.

והר"ן בחידושו תירץ, שהגמרא סברה שאין חילוק בין שני האופנים, ואם כשקבעה מתחילה בימי זיבה לא צריכה לחשוש לו כלל, הוא הדין כשקבעה בימי נדה אינה צריכה לחשוש לו כשפוגע אחר כך בימי זיבה. והוכיח כן גם מהגמרא לקמן סח א [ועיין בסידרי טהרה קפ"ט ס"ק ט' ד"ה אגב].

207. ומכאן הקשה הרמב"ן [דף נד א] על שיטת הרמב"ם, הסובר שמנין ימי הנדה והזיבה אינו תלוי כלל בראיה בפועל, אלא מתחילין למנותם מיום וסתה, אף אם לא ראתה בו, והרי כאן בגמרא מבואר שמונים מיום הראיה בפועל, אף אם אינו יום וסתה. וכן הקשה המהרש"א.

ובחוו"ד [קפג ב] כתב ליישב את שיטת הרמב"ם, שאף הרמב"ם מודה שימי זיבה שמדובר בהם בסוגייתנו, הם שונים מימי זיבה שמדובר בהם בשאר מקומות. שבשאר מקומות הנידון של ימי זיבה הוא לענין הדינים המיוחדים שיש בהם 'גזירת הכתוב', שעל ידי ראיית דם בימים אלו, היא נהיית זבה קטנה או זבה גדולה, אבל כאן מדובר לענין שאין קובעים וסת בימים אלו. והרי הטעם בזה הוא משום שהיא מסולקת מדמיה בימים אלו, ובזה אף הרמב"ם מודה שזה תלוי ביום הראיה בפועל, שעל ידי מירוק הדם

ויש לנו להסתפק מעתה, האם **כי הדרה נקטה**, לכשתחזור לקביעותה להטיל יום ולהמנע יום, האם **כדלקמיה נקטה או כדמעיקרא נקטה?**

כגון שביום ראשון הטילה וביום שני לא הטילה, וביום שלישי הטילה וביום רביעי לא הטילה, וביום חמישי שינתה מקביעותה ולא הטילה, וביום שישי הטילה.

האם בשבת היא לא תטיל, שהרי כך הוא קביעותה להמנע יום אחד מיום ההטלה בפועל,

או שמא היא תטיל גם בשבת, ותמנע מלהטיל ביום ראשון, שבכך היא תחזור למחזוריות הקודמת, שלפיה היא עמדה להטיל בשבת ולהמנע ביום ראשון.

על ברהך כדלקמיה נקטה! שכן הוא דרך המחזוריות להמשיך את המחזוריות מזמן המעשה בפועל, ולא מהזמן שהיתה ראויה לו מתחילה. ולכן, הוא הדין באשה, עליה למנות את מחזור וסתה משעת הראיה בפועל. (208)

דלמא את מנין ימי ההפלגה של וסתה הקבוע **לעשרין ותרתי** יום, **נמי**, מיום **עשרין וז'** שראתה בו בפועל **מנינן**, ולא מיום כ"ב שהיתה אמורה לראות בו. **דכי הדרי ואתו עשרין ותרתי**, כאשר חוזרים ובאים עשרים ושניים הימים, ומגיע יום הוסת שצריכה לחשוש לו, **קיימא לה בתוך ימי נדותה**. ואם כן, אין ראייה שחוששין לוסת בימי זיבה.

והכי נמי מסתברא שיש למנות את ימי ההפלגה רק מיום הראיה בפועל, לפי שאין דרך המחזוריות של ימי ההפלגה להיות מחזוריות של ימים גרידא, אלא מחזוריות של הפלגת ימים מראיה בפועל לראיה בפועל.

דאי לא תימא הכי שיש להתחיל למנות משעת הראיה בפועל, **האי תרנגולתא** שנוהגת להטיל ביצים בהפרשים קבועים, **דרמיא**, שמטילה ביצה **יומא חדא**, **וכבשה**, ונמנעת **יומא חדא** מלהטיל, ושוב **רמיא יומא**, **וכבשה יומא**.

ולאחר מכן שינתה את סדר קביעותה, **וכבשה תרי יומי** מלהטיל, **ורמיא חד יומא**.

הוא איך פועל טבע הוסת של הפלגת ימים. רב הונא סבר שטבע הוסת של הפלגת ימים פועל מכח המחזוריות של מילוי הדם והנפיצה שלו ברחם האשה, וכשיש לה וסת להפלגת כ"ב יום, טבעה להתנפץ ולראות דם לאחר כ"ב יום מהנפיצה הקודמת, ולכן סובר רב הונא שמונים את ימי ההפלגה רק מיום ראיתה בפועל, שמיום זה מתחיל מחזור חדש של מילוי ונפיצה, ולא יתכן כלל למנות מיום כ"ב שלא ראתה בו, אלא מיום כ"ז שראתה בו [ודימה ענין זה לטבע

בשבעת ימי נדה, היא מסולקת מדמים בי"א ימי זיבה [וע"ע בפרדס רימונים בפתחה, ובחזו"א קכ"ב ס"ק ד'].]

208. היוצא מהסוגיא, שלדעת רב הונא מונים את ימי ההפלגה מיום שראתה בפועל את ראייתה האחרונה, ולדעת רב פפא מונים מיום הוסת שהייתה אמורה לראות בו אף שלא ראתה בו בפועל.

ובחידושי הרמב"ן משמע, שיסוד המחלוקת

אמר ליה רב פפא: אלא הא דאמר ריש לקיש: אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה, (209) ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה. ורבי יוחנן אמר: אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה.

ומדייק רב פפא: היכי דמי קביעות וסת בימי נדותה אליבא דרבי יוחנן? בהכרח לא

מדובר כשכל הראיות היו בימי נדותה, כי באופן זה הרי כולם מודים שאינה קובעת, (210) כמבואר בגמרא לעיל א א [ונתבאר בתוס' ד"ה אלמא].

אלא לאו, ודאי מדובר כשלא כל הראיות היו בימי נדה, וכגון דחזאי:

ההטלה של התרגולת].

ורב פפא חולק וסובר שטבע הוסת של הפלגת ימים, דומה ל'וסת החודש', שאינו תלוי כלל במחזוריות מילוי הדם וניפוצו שבטבע האשה, אלא עצם היום המסוים בחודש גורם לה לראות דם, והוא הדין בוסת להפלגת ימים גם כן פועל כך, שפעם בכ"ב יום יש סיבה בעצם היום שגורם לה לראות דם, ואין זה משנה כלל אם לא ראתה דם ביום הוסת הקודם, או שראתה דם פעם נוספת באמצע הכ"ב יום שלא בשעת וסתה. ומשום כך סובר רב פפא שמונים את ימי ההפלגה מיום כ"ב שהיתה אמורה לראות בו, על אף שלא ראתה בו בפועל [על פי חזו"א סימן פ"ה ס"ק כ"ט ול"ד].

ועיין בהערה לקמן שבשיטת רש"י מוכרח שביאר את מחלוקתם של רב פפא ורב הונא באופן אחר ממה שנתבאר כאן.

209. ובגמרא בעמוד הקודם פירש רב הונא בר חייא אמר שמואל שמשנתנו באה לומר שאין אשה קובעת וסת בימי זיבתה. ושיטת הרמב"ן והראב"ד [ורש"י בדף יא א, ד"ה מתוך ימי זיבתה], שרבי יוחנן וריש לקיש שאמרו כאן שאשה קובעת וסת בתוך ימי זיבתה אינם חולקים על שמואל. אלא שרבי יוחנן וריש לקיש דיברו כשלא כל הראיות היו בימי זיבה, וכמו שביארו רב פפא ורב הונא בהמשך הגמרא לענין ימי נדותה. אבל שמואל דיבר באופן שכל הראיות היו בימי זיבה.

אמנם, אפשר שזה דווקא בוסת החודש, שאינו מוכרח לפגוע בימי זיבה אלא שקרה מקרה ופגע בימי זיבה, בזה קובעת וסת באופן שלא כל הראיות היו בימי זיבה. אבל במקרה של וסת להפלגת ט"ו יום, אף שלא כל הראיות הן בימי זיבה, בכל אופן לא תקבע וסת זה, לפי שבוסת זה הרי הוא חייב לפגוע גם בימי זיבה, ולא יתכן כלל שיהיה לאשה טבע באופן זה [וכמו שנתבאה שיטת הרמב"ן בהערה לעיל]. ועיין ברש"י, שפירש ששמואל מדבר בוסת להפלגת ט"ו יום.

ושיטת תוספות [ד"ה רב הונא בר חייא] שרבי יוחנן וריש לקיש נחלקו על שמואל, וסוברים שאשה קובעת וסת בימי זיבתה. ותוס' לשיטתם שפירשו [בסוף ד"ה אלמא] שגם רבי יוחנן וריש לקיש מדברים במקרה שכל ג' הראיות היו בימי נדה [והוא הדין לענין ימי זיבה, כמבואר ברמב"ן] ולכך הוכרח להם לפי שיטתם שרבי יוחנן וריש לקיש חולקים על שמואל.

210. ובטעם הדבר שלא תיתכן קביעות וסת ב"ימי נדה", מבואר ברש"י [ד"ה א"ל לא] שהוא משום "דאורחא בהכי שנפתח מעיינה". והיינו שעד שבעה ימים מתחילת ראייתה עדיין מעיינה פתוח, וכל ראיית הדם בימים אלו הוא המשך הראיה של היום הראשון, ואין לראיות אלו סיבה עצמית, ולכך לא יתכן לקבוע בימים אלו וסת.

הוסת, לא היתה הראייה בימי נדוּתה, שהרי לא ראתה בו בא' בחודש, אף על פי כן קרי ליה רבי יוחנן קביעות וסת בימי נדוּת. ומשמע שאף הראייה השלישית שבה נקבע הוסת היא נחשבת כראיה בתוך ימי נדה. (213)

אלמא, כיון שהיה לה קביעות של וסת לראש חודש, (214) לכך אף שבחודש השלישי לא ראתה בראש חודש, בכל אופן **מריש ירחא מנינא** ל"ימי הנדוּת", כאילו שראתה בו, ולכך אנו קוראים לראיית ה' בירחא ראייה בתוך ימי נדוּת.

והוכיח מזה רב פפא שהוא הדין לענין וסת הפלגה, מונים את ימי ההפלגה מיום שהיתה אמורה לראות בו, אף שלא ראתה בו

א. פעם ראשונה **בריש ירחא**, שהוא יום א' בחודש, וראתה פעם נוספת בתוך שבעת ימי נדוּתה **בחמשא בירחא**, שהוא יום ה' בחודש.

ב. ושוב ראתה בחודש השני **בריש ירחא**, וחזרה לראות בימי נדוּתה **בחמשא בירחא**.

ג. **והשתא**, בחודש השלישי, **חזאי בחמשא בירחא**. ו**בריש ירחא לא חזאי**. ומדובר בוסת לימי החודש, ולא בוסת להפלגת ימים (211) -

ועל מקרה זה **קאמר רבי יוחנן, אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדוּתה**. דהיינו, שנקבע לה וסת לה' בחודש, (212) על אף שבפעם השלישית שראתה בה' בחודש שאז נקבע

תרי זימני קמאי דה' בירחא הוי תוך ימי נדה ממש וכו' ופעם ג' הוה ימי נדה לפי חשבון הראוי"] אבל אילו לא היתה הראייה שלישית בתוך ד' ימי נדה, היתה קובעת אף לריש לקיש, שהרי רק באופן שכל ג' הראיות היו בימי נדה אין קובעים וסת, ומכח זה הוכיח רב פפא שאף שכפעם ג' לא ראתה בא' בחודש, אף על פי כן נחשב כימי נדה, [על פי חזו"א סימן פ"ה ס"ק ד'].
 ובוה גופא באמת נחלק רבי יוחנן, וסבר שעל אף שנחשב כימי נדה, מכל מקום, כיון שבפעם הג' לא היתה ראייה גמורה בימי נדה שהרי לא היה המעיין פתוח בפועל בימים אלו, אין זה נחשב שכל ג' הראיות היו בימי נדה, כי לדעת רבי יוחנן רק במקרה שהמעיין פתוח בפועל נחשב כימי נדה לענין לקבוע בהם וסת, כי רק אז אנו אומרים שאין כאן סיבה חדשה לראיית דם, שהרי המעיין כבר פתוח.

211. כן מבואר ברש"י, וגם בתוספות משמע כך, וכן הוא בהדיא בתוס' לקמן דף סד א בתחילת ד"ה אתמר, [ועיין בחזו"א פ"ד ס"ק ד', וצ"ע], אבל ברמב"ן פירש את כל הסוגיא בוסת הפלגה.

212. וריש לקיש נחלק וסובר שאינה קובעת וסת, ובהמשך ההערות יבואר במה נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש לפי האוקימתא של רב פפא.

213. כן מבואר ברש"י ד"ה א"ל רב פפא. ובתוס' ביארו, שהדיוק של רב פפא הוא מלשונו של רבי יוחנן ד"קובעת" וסת, ולישנא שקובעת הולך על הראייה השלישית שבה נקבע הוסת. אולם פשוט דאין כוונת רש"י שההוכחה היא רק מדקדוק הלשון שקרו לראייה השלישית ראייה בתוך ימי נדה, אלא ההוכחה היא מעצם הדין, כיון שמשמע שכל הטעם של ריש לקיש שסובר שאינה קובעת וסת באופן זה, הוא רק משום שגם פעם ג' נחשב כראיה בימי נדה, [כן מבואר ברש"י שם, וז"ל "לריש לקיש לא הוה וסת דהא

214. בגמרא משמע שראתה ב' פעמים בא' בחודש. ובתוספות הקשו, כיון שראתה רק ב'

ובזה גופא באמת נחלק רבי יוחנן, וסבר שעל אף שנחשב כימי נדה, מכל מקום, כיון שבפעם הג' לא היתה ראייה גמורה בימי נדה שהרי לא היה המעיין פתוח בפועל בימים אלו, אין זה נחשב שכל ג' הראיות היו בימי נדה, כי לדעת רבי יוחנן רק במקרה שהמעיין פתוח בפועל נחשב כימי נדה לענין לקבוע בהם וסת, כי רק אז אנו אומרים שאין כאן סיבה חדשה לראיית דם, שהרי המעיין כבר פתוח.

בפועל. (215)

חמשה בירחא,

ג. ובחודש השלישי בריש ירחא,

שבמקרה זה ראיית 'ריש ירחא' של החודש השלישי, היא באמת בתוך ימי נדוטה, שהרי ראתה חמשה ימים קודם לכן, בכ"ה לחודש השני ולכך אי אפשר להוכיח כשיטת רב [פפא].

אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע: לא באופן הזה מדובר כאן. אלא הכי אמר רבי יוחנן: אשה קובעת וסת בתוך ימי נדוטה, כגון דחזאי:

א. בחודש אחד בריש ירחא,

ב. ובחודש השני בריש ירחא, ובעשרין

ראתה דם ביום וסתה אף על פי כן אנו אומרים שודאי היתה קיימת ביום זה סיבה לראיית דם, אלא משום איזו שהיא סיבה היא לא ראתה בו דם בפועל. ולכך יתכן למנות את ימי ההפלגה מיום זה, שהרי לא נשתנה סדר ימי וסתה, והוא הדין לענין זה שאין קביעות וסת ב"ימי נדה", שהטעם הוא, משום שמעיינה כבר פתוח בימים אלו, ועד ז' ימים אין ראייתה נגרמות מכח סיבה חדשה אלא מכח הסיבה של היום הראשון. וסובר רב פפא, שגם במקרה שלא ראתה בא' בחודש שהוא יום וסתה, אף על פי כן, כשרואה אחר כך בה' בחודש, אנו אומרים שאין כאן סיבה חדשה לראיית הדם, אלא ראתה מכח יום א' בחודש, שהוא הגורם לראיה כל ז' ימים, שהרי אנו אומרים שהיתה ביום זה סיבה לראיית דם, ואף שלא גרמה לראייה באותו יום בעצמו, מכל מקום, אין זו סיבה שהמשך הטבע שתמיד גורם לראייה בתוך ז' ימים, לא יפעל, ולכך אין היא יכולה לקבוע וסת על ידי ראייה זו של ה' בחודש [לריש לקיש]. אבל רבי יוחנן נחלק בזה, וסבר שאף על פי שנחשב כימי נדות, אף על פי כן לענין קביעות וסת רק אם המעיין פתוח בפועל אי אפשר לקבוע וסת, כמו שנתבאר בהערה הקודמת].

ורק לענין קביעות וסת ב"ימי זיבה" מודה רב פפא "שנדה ופתחה מכ"ז מנין", שלענין זה הוא תלוי רק בראייה בפועל, שעל ידי מירוק הדם בז' ימי נדה, היא נהיית מסולקת מדם ב"א

פעמים בא' בחודש הרי עדיין לא קבעה כלל וסת לא' בחודש, והאיך יתכן לומר שבחודש השלישי, אף שלא ראתה בא' בחודש הרי זה נחשב כאילו ראתה, הרי עדיין אין לה וסת כלל ליום זה. והתוס' לשיטתם תירצו, שמדובר שראתה ג' פעמים גם לריש ירחא וגם לה' בירחא, ונידון הגמרא הוא על הפעם הרביעית. ובחזו"א [סימן פ"ה ס"ק ז'] כתב שגם לפי שיטת רש"י צריך לומר על דרך שביארו התוס', שמדובר באופן שכבר קבעה קודם לכן לא' בחודש, וראתה יותר מב' ראיות בא' בחודש.

215. כן מבואר ברש"י. וברמב"ן הקשה על רש"י, שהרי אף רב פפא סובר שמונים את ימי ההפלגה מיום הוסת ואף שלא ראתה בו, הרי מודה "שנדה ופתחה מכ"ז מנין" ואין "ימי נדה" מתחילים אלא לאחר ראייה בפועל, ואיך יתכן לומר שעל אף שלא ראתה בריש ירחא, נחשבת ראיית ה' בירחא כראייה בתוך ימי נדות? וגם צריך ביאור מה הדמיון בין הדין של רב פפא שנאמר לענין מנין ימי ההפלגות "בוסת הפלגה", לבין דין זה של מנין ז' ימי נדה, שמדובר בכלל ב"וסת החודש", ואיך הוכיח רב פפא מדין זה על דין זה?

והביאור בשיטת רש"י [ענין חזו"א סימן פ"ד סוס"ק ג'] הוא, שרש"י סובר שטעם המחלוקת של רב פפא ורב הונא מהיכן מונים את ימי ההפלגה, הוא משום שרב פפא סבר שאף שלא

ואף על פי כן סבר רבי יוחנן שקובעת וסת. וטעמו, משום **דאמרינן**, מה שהקדימה לראות חמשה ימים לפני 'ריש ירחא' השלישי, כי **דמי יתירי הוא דאתוספו בה**. שלפעמים, מרוב ריבוי הדם, היא מתחילה לראות עוד לפני שהגיע יום וסתה, וראייה זו טפילה היא לראייה של יום הוסת, ויום הוסת הוא עיקר הסיבה לראיית הדם.

וסבר רבי יוחנן, כיון שאנו רואים בשתי הראיות הראשונות ש"שריש ירחא" הוא הגורם לה לראות דם, לכן אנו תולים שגם בחודש השלישי 'ריש ירחא' הוא הגורם

ובכן כי אתא רבין וכל נחותי ימא, אמרנה כרב הונא בריה דרב יהושע. (217)

וסבר רבי יוחנן, כיון שאנו רואים בשתי הראיות הראשונות ש"שריש ירחא" הוא הגורם לה לראות דם, לכן אנו תולים שגם בחודש השלישי 'ריש ירחא' הוא הגורם

הדרן עלך בנות כותים.

לפרש את טעמו של רבי יוחנן שקובעת וסת, שהוא משום שמפרשים את ראית כ"ה בחודש כתוספת דמים, ואין כאן כלל ראייה בימי נדה. אבל רב פפא סובר שרק באופן שכל ג' הראיות היו בימי נדה אין היא קובעת וסת, שאין זה דבר מוחלט שלא שייכת סיבה לראייה חדשה בתוך ימי נדות, ולכך, אם פעם אחת ראתה שלא בימי נדות, הרי זה מגלה גם על שאר הראיות, שעל אף שהן בימי נדה אין הן המשך של הראייה הראשונה אלא ראתה אותן מכח סיבה עצמית, שיש לה טבע לראות ביום זה. וזהו טעמו של רבי יוחנן שקובעת וסת, כיון שבפעם השלישית שראתה בה' בחודש לא היתה הראייה בימי נדה [וריש לקיש חולק משום שסובר שאף הפעם השלישית נחשבת כראייה בימי נדות], ולכך אין צורך בטעם של תוספת דמים לפי שיטת רב פפא.

ימי זיבה, שזה הטעם שאין קובעים וסת בימי זיבה, אבל רב הונא חולק וסובר, כיון שלא ראתה בפועל ביום זה, אמרינן שינתה וסתה בפעם הזאת, ולא היה יום זה סיבה לראייה כלל, ולכך לא יתכן למנות את ימי ההפלגה מיום זה, וגם אין ז' ימים שאחר כך נחשבים כימי נדה, שהרי לא היה כלל סיבה לראיית דם ביום זה, ובהערות לעיל נתבאר באופן אחר מחלוקתם של רב פפא ורב הונא והוא בשיטת שאר הראשונים.

216. ומשמע, שרק בשיטת רב הונא הוצרכה הגמרא לבאר שטעמו של רבי יוחנן הוא משום שמפרשים את ראית כ"ה בחודש כ"תוספת דמים", מה שאין כן לעיל בשיטת רב פפא, לא ביארה הגמרא שטעמו של רבי יוחנן מצד שמפרשים את שתי הראיות של א' בחודש כתוספת דמים.

והיינו, משום שרב הונא סבר שאף באופן שרק ראייה אחת היתה בימי נדות כבר אינה יכולה לקבוע וסת, לפי שלא שייכת כלל סיבה לראייה חדשה בתוך ימי נדות, ולכך מוכרחים

217. וכן נפסק להלכה כרב הונא, שמונים את ימי ההפלגה מיום כ"ז שראתה בו, ולא מיום כ"ב.

וכל שכן במקרה שראתה גם בכ"ב שודאי לא שינתה את וסתה, ומודה רב הונא שמונים את ימי ההפלגה מיום כ"ב. [וכל זה מובן לפי הדרך שנתבאר בשיטת רש"י בהערה לעיל, שיסוד מחלוקתם של רב פפא ורב הונא הוא, אם אף שלא ראתה ביום כ"ב אמרינן שנחשב כאילו ראתה ולא נשתנה טבעה, או כיון שלא ראתה בו אמרינן שנשתנה טבעה בפעם הזאת].

ושיטת הב"ח הפלתי והסידרי טהרה [שם ס"ק י"ד] שרב הונא נחלק בכל האופנים, וסובר שלעולם אין מונים אלא מהראיה האחרונה, ולא יתכן כלל למנות ימי הפלגה מיום שלא ראתה בו, ולכך אף אם ראתה גם בכ"ב וגם בכ"ז אינה מונה אלא מכ"ז, וגם במקרה שלא ראתה לא בכ"ב ולא בכ"ז אינה מונה את ימי הפלגה מיום כ"ב, כיון שלא יתכן למנות מיום שלא ראתה בו. וכן היא שיטת הבית מאיר סימן קפ"ט סעיף י"ג, ובש"ך בנקה"כ סובר כשיטת הט"ז רק בוסת קבוע. וזה מובן לפי הדרך שנתבאר לעיל בהערה בשיטת הרמב"ן, שיסוד מחלוקתם של רב פפא ורב הונא הוא, איך פועל הטבע של הפלגת ימים, שרב הונא סובר שהוא פועל מכח המחזוריות של המילוי והנפיצה שבטבע האשה, ופשוט שלשיטתו לא יתכן להפליג אלא מראיה בפועל.

והנה, רב פפא ורב הונא נחלקו במקרה שהיה לה וסת קבוע להפלגת כ"ב ושינתה פעם אחת והפליגה לכ"ז, שעדיין צריכה לחשוש להפלגת כ"ב, דרב פפא סובר שמונים כ"ב יום מיום כ"ב שעבר שהיתה אמורה לראות בו, ורב הונא סובר שמונים כ"ב יום מיום כ"ז שראתה בו בפועל.

ויש לבאר את טעמו של רב הונא בג' אופנים: א. משום שלא ראתה בכ"ב, ולכך אי אפשר למנות את ימי ההפלגה מיום כ"ב. ב. משום שראתה בכ"ז, וסובר רב הונא שאין מונים אלא מראיה אחרונה. ג. משום דבעינן לב' הדברים כאחד, גם שלא ראתה בכ"ב וגם שראתה בכ"ז, אבל אם ראתה גם בכ"ב וגם בכ"ז או שלא ראתה לא בכ"ב ולא בכ"ז, מודה רב הונא שמונים את ימי ההפלגה מיום כ"ב שהוא יום וסתה. ונחלקו הפוסקים בזה.

שיטת הט"ז [סימן קפ"ט ס"ק י"ח ול"א] שלא נחלק רב הונא אלא באופן שלא ראתה בכ"ב וראתה בכ"ז, כיון שלא ראתה ביום וסתה וגם ראתה ביום אחר, אנו תולים שודאי שינתה וסתה בפעם הזאת ליום אחר, אבל אם לא ראתה בכ"ז מודה רב הונא שמחשיבים אותה כאילו ראתה בכ"ב, כיון שלא ראתה ביום אחר תלינן שטבעה הקודם קיים ורק שבפועל לא ראתה בו,

פרק יוצא דופן

הקדמה

א. אשה היולדת, בין אם ילדה ולד בר קיימא ובין אם היה הולד נפל, הרי היא טמאה ב"טומאת לידה".

דרגת טומאתה היא "אב הטומאה", והיא אסורה לבעלה כנדה.

טומאה לידה נוהגת גם אם לא יצא כלל דם ממקורה של האשה היולדת בשעת הלידה.

ב. טומאת הלידה נוהגת במשך שבוע בלידת זכר, ובמשך שבועיים בלידת נקבה, והימים האלו מכונים "ימי טומאה".

ג. ככלות ימי הטומאה, טובלת היולדת כדי להטהר, ומאז היא מונה "ימי טוהר". משמעות ימי הטוהר היא, שכל דם שתראה בהם הוא "דם טוהר", שאינו מטמאה, ואינו אסורה לבעלה.

ימי הטוהר הם, שלושים ושלשה ימי טוהר לילדת זכר, וששים וששה ימי טוהר לילדת נקבה.

ד. בימי הטהרה, כאמור, אפילו אם היא רואה דם ממקורה, היא אינה נטמאת, לא בטומאת נדה ולא בטומאת זבה, והיא מותרת לבעלה. אך אין היא טהורה עדיין לגמרי, אלא היא נחשבת כ"טבולת יום ארוך", לפי שעדיין היא אסורה באכילת תרומה עד סוף ימי הטהרה.

כמו כן, היא אסורה באכילת קדשים או בכניסה למקדש עד שיעברו עליה כל הימים הללו, ועד שתביא, למחרת, קרבנות יולדת, ובכך תתטהר לחלוטין.

מתניתין:

א. **יוצא דופן**, ולד היוצא מבטן אמו דרך חתך שנעשה בדופן הרחם של אמו, (1) אין יציאתו דרך הדופן נחשבת כ"לידה" לגבי הלכות יולדת. ולכן, **אין יושבין עליו ימי טומאה**, שאין אמו טמאה בטומאת לידה [כדין יולדת, שטמאה שבוע אחרי לידת זכר ושבועיים אחרי לידת נקבה]. וכן לא נוהגים

קשה, אם מתה האשה, הרי אין כלל אפשרות של ימי טומאה וטהרה וחיובי קרבן. ותירץ הפתחי נדה, שגם לפי הרמב"ם היא אינה מתה מיד, אלא לאחר זמן, ורק סופה למות ממכה זו.

אך יש שתירצו, שכוונת הרמב"ם לומר, כי אחרי שנחתך הדופן, היא אינה חוזרת ומתעברת ויולדת. אבל אין זה בהכרח שתמות האשה. ועיין באגרות משה [יו"ד ח"ב עד] שהיום נשתנה הטבע, ואין סכנה בניחות קיסרי.

1. בפירוש המשניות לרמב"ם [בכורות סוף פ"ב] כתב שעושים כן [חותכים את הדופן] לאשה המקשה לילד, והגיעה עד שערי מות. ורש"י כתב, שמדובר באופן שהתרפאה אמו לאחר שחתכו את הדופן. וכונת רש"י לומר, שיש אפשרות שאמו של יוצא דופן תשאר בחיים על אף שחתכו את דופן בטנה. והעיר בפתחי נדה שמשמע בפירוש המשניות להרמב"ם [בכורות פ"ח מ"ב] שאשה אשר יצא ולדה דרך הדופן, אין לה רפואה, והיא מתה. ולכאורה